

ΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΝΑ ΚΛΕΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ;

 έτος, για πρώτη φορά στην ιστορία της Χριστιανοσύνης επιβλήθηκε από την κρατική εξουσία ή απαγόρευση της λειτουργίας των Ίερων Ναών, με τη δικαιολογία της ανάγκης προστασίας από τόν νέο κορωνοϊό! Συγκεκριμένα, με την Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου της 25ης Φεβρουαρίου έ.ε. προβλέφθηκαν, όπως φαίνεται και από τόν ίδιο τόν τίτλο της, **«κατεπείγοντα μέτρα αποφυγής και περιορισμού της διάδοσης τού κορωνοϊού»**. Μεταξύ τών προβλεπομένων μέτρων ήταν και ή προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας χώρων θρησκευτικής λατρείας (άρθρο πρώτο, παρ. 2 περ. στ). Η απαγόρευση αυτή εξειδικεύτηκε με μία σειρά διαδοχικών Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (στό έξης ΚΥΑ) τών Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας «μετά από γνώμη της Έθνικής Επιτροπής προστασίας της Δημόσιας Υγείας έναντι τού κορωνοϊού COVID-19». Μέ τις διαδοχικές αυτές ΚΥΑ, ή προσωρινή απαγόρευση λειτουργίας τών Ίερων Ναών διήρκησε για δύο ολόκληρους μήνες!

Οί Όργανισμοί τών Υπουργείων και τό “Event 201”

Τό έρώτημα είναι: **Νομιμοποιείται ή κρατική εξουσία νά κλείνει τις Έκκλησίες;** Οί σχετικές ΚΥΑ δέν αναφέρουν καμία συνταγματική ή νομοθετική διάταξη ως νόμιμο έρεισμά τους, παρά μόνο τήν άνωτέρω ΠΝΠ της 25ης Φεβρουαρίου, τούς Όργανισμούς τών Υπουργείων Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας, καθώς και τις εισηγήσεις της Έθνικής Επιτροπής προστασίας της Δημόσιας Υγείας.

Τίς εισηγήσεις αυτές δέν κατάφερα νά τις βρω στό διαδίκτυο, ούτε και περισσότερα στοιχεία για τήν Επιτροπή, πού φέρεται ότι τις συνέταξε. **Από ποιό νόμο προβλέπεται ή σύστασή της; Από ποιά πρόσωπα απαρτίζεται;** Οί εκθέσεις της δέν θά έπρεπε νά είναι προσιτές στό κοινό για λόγους διαφάνειας;

Η έπισκόπηση τών Όργανισμών τών Υπουργείων γεννά περαιτέρω έρωτήματα. Ήδη στό πρώτο άρθρο τού Όργανισμού τού Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (π.δ. 18/2018) προβλέπεται ότι αποστολή του είναι μεταξύ άλλων **«ή ανάπτυξη και ή συνεχής αναβάθμιση της παιδείας»** μέ σκοπό **«τήν προστασία της έλευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της λατρείας»**. Αντίστοιχα, στό άρθρο 57 τού ίδιου Όργανισμού, ορίζεται ότι **«σκοπός της Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων είναι ή προστασία της έλευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας»**. Πώς προστατεύει τό Υπουργείο

Παιδείας και Θρησκευμάτων την ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης και της θρησκευτικής λατρείας την κατοχυρωμένη στο άρθρο 13 του Συντάγματος; Απαγορεύοντας την τέλεση λειτουργιών στους χώρους θρησκευτικής λατρείας;

Σέ ό,τι αφορά στον Όργανισμό του Υπουργείου Υγείας (π.δ. 121/2017), παρατηρούμε τά ακόλουθα: Αποστολή του Υπουργείου είναι, μεταξύ άλλων, ή «**διασφάλιση της καθολικής και ισότιμης πρόσβασης στην παροχή ποιοτικά και ποσοτικά επαρκών υπηρεσιών υγειονομικής φροντίδας από τό Έθνικό Σύστημα Υγείας**». (άρθρο 1 του Όργανισμού). Καί όμως, οί εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας άνερευθρίαστα μās ύποχρέωσαν νά «μείνουμε σπίτι», μέ τή δικαιολογία ότι οί ύπηρεσίες υγείας δέν επαρκούν γιά τήν άντιμετώπιση του νέου κορωνοϊού.

Έκπληξη προξενεί τό άρθρο 25 του Όργανισμού, τό όποιο στην πρώτη του παράγραφο προβλέπει τή δημιουργία Διεύθυνσης Έπιχειρησιακής Έτοιμότητας Έκτάκτων Καταστάσεων Δημόσιας Υγείας. Η έν λόγω Διεύθυνση «**έχει τήν άρμοδιότητα του προγραμματικού σχεδιασμού γιά τήν άντιμετώπιση έκτάκτων καταστάσεων πού άφορούν στή δημόσια υγεία**». Τό δέ έφεδρικό έπιχειρησιακό κέντρο τής άνωτέρω Διεύθυνσης δραστηριοποιείται στο «πεδίο των έκτάκτων καταστάσεων δημόσιας υγείας, πού άφορούν σέ αύξηση των μεταναστευτικών ροών, έπιδημίες, πανδημίες, καθώς και σέ άσκήσεις συναφείς μέ τά άνωτέρω».

Τό άρθρο 25 προστέθηκε στον Όργανισμό του Υπουργείου Υγείας στις 16 Οκτωβρίου 2019 (!) μέ τό άρθρο 28 παρ. 4 Ν.4633/2019 (ΦΕΚ Α' 161/16.10.2019). Δημοσιεύτηκε στην Έφημερίδα τής Κυβερνήσεως λίγο πριν τήν εμφάνιση του πρώτου κρούσματος κορωνοϊού στην Κίνα! Σατανική σύμπτωση;

Δύο ήμέρες άργότερα, στις 18 Οκτωβρίου 2019, έλαβε χώρα στή Νέα Υόρκη τό λεγόμενο «**Event 201**».¹ Τό «**Event 201**» ήταν μία «ύψηλου έπιπέδου άσκηση πανδημίας», πού διοργανώθηκε από τό Κέντρο γιά τήν Ασφάλεια τής Υγείας, του Πανεπιστημίου Johns Hopkins, σέ συνεργασία μέ τό Ίδρυμα «**Bill και Melinda Gates**» και τό «**World Economic Forum**»! Διαβάζουμε στή σχετική ιστοσελίδα: «Οί ειδικοί συμφωνούν, ότι είναι θέμα χρόνου προτού μία έπιδημία καταστει παγκόσμια –μία πανδημία μέ πιθανόν καταστροφικές συνέπειες».² Σέ ποιούς ειδικούς αναφέρεται; Καί πώς οί ειδικοί αυτοί είχαν προβλέψει τήν εμφάνιση πανδημίας; **Τήν είχαν προβλέψει ή τή σχεδίασαν;**

Στό σενάριο του «**Event 201**» ή πανδημία προκαλείται από έναν κορωνοϊό, πού μεταδίδεται από τίς νυχτερίδες και τούς χοίρους στους ανθρώπους. Ο ίός αυτός όμοιάζει πολύ μέ τόν SARS, αλλά μεταδίδεται πίο εύκολα από τόν SARS, μέσω άσθενών μέ ήπια συμπτώματα. Έξαπλώ-

νεται ιδίως μέσα σέ δομές υγείας και μέσω των αεροπορικών ταξιδιών. «Παρ' ότι στην αρχή όρισμένες χώρες μπορούν νά τήν έλέγξουν (σ.σ. τήν πανδημία), συνεχίζει νά εξαπλώνεται και νά επανεισάγεται (στά κράτη) και τελικά κανένα κράτος δέν μπορεί νά τήν έλέγξει.»³ Δημιουργείται μάλιστα και ένα παγκόσμιο Διευθυντήριο για τήν αντιμετώπιση τής πανδημίας!⁴

Μήπως τό παραπάνω σενάριο σās θυμίζει τήν κατάσταση πού βιώνουμε σήμερα; **Μήπως σās θυμίζει τίς δηλώσεις των πολιτικών μας, ότι ο ίός αυτός «ήρθε για νά μείνει»;** Οί Έλληνες Βουλευτές πάντως επέδειξαν θαυμαστή προνοητικότητα (!) και ψήφισαν τήν δημιουργία τής Διεύθυνσης Έπιχειρησιακής Έτοιμότητας Έκτάκτων Καταστάσεων Δημόσιας Υγείας, ήδη προτού λάβει χώρα τό «Event 201»! Η Κυβέρνηση όμως δέν φρόντισε νά προετοιμάσει εγκαίρως τό Σύστημα Υγείας, ώστε νά μή χρειαστεί νά επιβληθεί καραντίνα των πολιτών. Και όμως, ισχυρίζεται ότι θέτει σέ προτεραιότητα τήν προστασία τής υγείας μας!

Η Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου τής 25ης Φεβρουαρίου 2020⁵

Οί Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου (στό έξής ΠΝΠ) αποτελούν «**ύβριδική κατηγορία νομικών μορφωμάτων**» (Κ. Μαυριάς). Προβλέπονται από τή διάταξη του άρθρου **44 παρ. 1 του Συντάγματος**, ή όποια όρίζει ότι: «1. Σέ έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης ο Πρόεδρος τής Δημοκρατίας μπορεί, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, νά εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιεχομένου. Οί πράξεις αυτές υποβάλλονται στη Βουλή για κύρωση σύμφωνα μέ τίς διατάξεις του άρθρου 72 παράγραφος 1, μέσα σέ σαράντα ημέρες από τήν έκδοσή τους ή μέσα σέ σαράντα ημέρες από τή σύγκληση τής Βουλής σέ σύνοδο. **Αν δέν υποβληθούν στη Βουλή μέσα στις προαναφερόμενες προθεσμίες ή αν δέν εγκριθούν από αυτή μέσα σέ τρεις μήνες από τήν υποβολή τους, παύουν νά ισχύουν στό έξής**». Η ΠΝΠ τής 25ης Φεβρουαρίου 2020 κυρώθηκε μέ τό Ν. 4682/2020 (ΦΕΚ Α' 76/03.04.2020). Μέ τήν κύρωσή της έπαψε νά ισχύει ως ΠΝΠ και οί διατάξεις της απέκτησαν ισχύ διατάξεων τυπικού νόμου.

Οί ΠΝΠ του άρθ. 44 του Συντάγματος εκδίδονται μέν κατά τή διάρκεια τής κανονικής λειτουργίας του Πολιτεύματος, αλλά μόνον έκτάκτως και υπό αυστηρές προϋποθέσεις. Ουσιαστική προϋπόθεση για τήν έκδοσή τους είναι ή συνδρομή «**εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης**» νομοθετήσεως. Δέν αρκεί απλώς επείγουσα ή κατεπείγουσα ανάγκη νομοθετήσεως. Σέ αυτή τήν τελευταία περίπτωση εφαρμόζονται οί διατάξεις του άρθρο 76 παρ 4 και 5 του Συντάγματος, πού προβλέπουν τά έξής: «Νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου, πού χαρακτηρίζεται από τήν Κυβέρνηση κατεπείγον εισάγεται για ψήφιση, ύστερα από περιορισμένη

συζήτηση σέ μία συνεδρίαση, από τήν Όλομέλεια ή τό κατά τό άρθρο 71 Τμήμα [σ.σ. τό Τμήμα διακοπής τών έργασιών τής Βουλής], όπως όρίζει ό Κανονισμός τής Βουλής» (άρ. 76 παρ. 4). ένω «Η Κυβέρνηση μπορεί νά ζητήσει νά συζητηθεί σέ όρισμένο αριθμό συνεδριάσεων, νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου πού έχει επείγοντα χαρακτήρα, όπως όρίζει ό Κανονισμός τής Βουλής (άρθρο 76 παρ. 5).

Προκειμένου νά εκδοθεί ΠΝΠ απαιτείται νά υπάρχει τόσο επίγουςα ανάγκη, ώστε «νά πρέπει νά παρακαμφθεί κάθε μορφής νομοθετική διαδικασία»⁶. Έν προκειμένω, ήταν τέτοια ή ανάγκη νά ληφθούν μέτρα για τόν κορωναιό, ώστε δέν υπήρχε χρόνος ούτε για μία συνεδρίαση τής Βουλής;

Επιπλέον, ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας δέν επιτρέπεται νά έξουσιοδοτεί τόν έαυτό του ή άλλο όργανο νά εκδώσει πράξη μέ τήν όποία θά έξειδικεύει τίς διατάξεις τής ΠΝΠ, εκτός αν πρόκειται για θέματα μέ τεχνικό ή λεπτομερειακό χαρακτήρα. Όστόσο, μέ τήν ΠΝΠ τής 25ης Φεβρουαρίου 2020 παρασχέθηκε έξουσιοδότηση στην Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων και τόν Υπουργό Υγείας νά εκδώσουν Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις μέ τίς όποιες (κατά τή διατύπωση τής ίδιας τής ΠΝΠ) επιβλήθηκε και έξειδικεύτηκε τό μέτρο τής προσωρινής απαγόρευσης τής λειτουργίας τών χώρων θρησκευτικής λατρείας.

Ανακύπτει λοιπόν τό έρώτημα: Είναι ποτέ δυνατόν ή λειτουργία τών χώρων θρησκευτικής λατρείας και ειδικότερα τών Όρθοδόξων ναών νά θεωρηθεί ζήτημα τεχνικό ή λεπτομερειακό; Φυσικά και όχι, αφού άπτεται τών άρθρων 3 και 13 του Συντάγματος, πού ρυθμίζουν τό μέν πρώτο τίς σχέσεις Έκκλησίας και Πολιτείας, τό δέ δεύτερο, τήν έλευθερία τής θρησκευτικής συνείδησης και λατρείας.

Θά πρέπει δέ νά τονιστεί, πώς «δέν μπορεί νά αποτελέσει αντικείμενο ΠΝΠ ή τροποποίηση –πολλώ μάλλον ή κατάργηση– κάποιας συνταγματικής διάταξης ούτε και είναι δυνατή ή αναστολή τών συνταγματικών διατάξεων πού προστατεύουν τά άτομικά δικαιώματα»⁷. Αναστολή περιοριστικά αναφερόμενων συνταγματικών διατάξεων επιτρέπει τό Σύνταγμα μας μόνο έφ' όσον ή Χώρα κηρυχθεί σέ κατάσταση πολιορκίας, υπό τίς προϋποθέσεις του άρθρου 48 του Συντάγματος. Η αναστολή λειτουργίας τών χώρων θρησκευτικής λατρείας συνιστά επί τής ουσίας αναστολή του άρθρου 13 του Συντάγματος, ή όποία παρανόμως και μάλιστα αντισυνταγματικά επιβλήθηκε μέ ΠΝΠ. Έξ άλλου, τό άρθρο 13 του Συντάγματος, ούτε και σέ περίπτωση κήρυξης τής Χώρας σέ Κατάσταση Πολιορκίας δέν αναστέλλεται!

Όπως ήδη αναφέρθηκε, προϋπόθεση εκδόσεως ΠΝΠ είναι ή συνδρομή όχι μόνο έξαιρετικά επείγουσας, αλλά και απρόβλεπτης ανάγκης νομοθετήσεως. Απρόβλεπτη ανάγκη νομοθετήσεως ύφίσταται, όταν τό

ἀνακύψαν ζήτημα, δέν ρυθμίζεται ἀπό τήν ἤδη ισχύουσα νομοθεσία, καί δέν ἦταν ἀναμενόμενο ἀπό τήν Κυβέρνηση. Ἡ ψήφιση τοῦ ἀρθρου 25 τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγείας ἤδη τήν 16η Ὀκτωβρίου 2019 δείχνει ξεκάθαρα πώς ἡ Κυβέρνηση εἶχε τοῦλάχιστον προβλέψει τήν ὑγειονομική κρίση πού βιώνει ἡ Χώρα μας καί εἶχε προετοιμαστεῖ γιά αὐτήν. Ἡ «πανδημία τοῦ νέου κορωναιϊοῦ» κάθε ἄλλο παρά ἀπρόβλεπτη ἦταν! Ἄρα καί ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου ἡ ΠΝΠ τῆς 25ης Φεβρουαρίου ἐ.ε, καθὼς καί ὁ Ν. 4682/2020 πού τήν κύρωσε ἀντίκεινται στό Σύνταγμα. Τό γεγονός δέ ὅτι ἡ ΠΝΠ κυρώθηκε ἀπό τό Νόμο 4682 δέν συνεπάγεται «θεραπεία» τῶν νομικῶν σφαλμάτων τῆς, ἀλλά μόνο παράταση τῆς ισχύος τῆς.

Τέλος, θά πρέπει νά προσέξουμε καί τό ἐξῆς σημαντικό: Οἱ πολιτικοί μας ἔχουν ἤδη ἀπό σήμερα προβλέψει τήν ἐμφάνιση νέου κύματος κορωναιϊοῦ τό φθινόπωρο. Αὐτό σημαίνει, ὅτι τυχόν νέα ἔξαρση τοῦ κορωναιϊοῦ σέ καμία περίπτωση δέν θά ἀποτελεῖ ἐξαιρετικά ἐπείγουσα καί ἀπρόβλεπτη ἀνάγκη, ἀφοῦ ἔχει ἤδη ἀπό σήμερα προβλεφθεῖ. Ἐπομένως, δέν θά πρέπει σέ καμία περίπτωση νά ἐπιτρέψουμε τήν ἐπιβολή ὁποιουδήποτε περιορισμοῦ στή λατρευτική μας ζωή μέ νέα Πράξη Νομοθετικοῦ Περιεχομένου! Ἄς μή λησμονοῦμε, ὅτι «ἡ τήρηση τοῦ Συντάγματος ἐπαφίεται στόν πατριωτισμό τῶν Ἑλλήνων»⁸, στόν πατριωτισμό ὅλων μας!

Ζωή Ἀγγελικούδη
Νομικός

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Σχετικά μέ τό Event 201, βλ. καί τήν ὁμιλία τοῦ π. Βασιλείου Βολουδάκη, Πρωτοπρεσβυτέρου, μέ τίτλο «Ὁ κορωναιϊός, πρόβα γιά νά μειώσουν τόν πληθυσμό τῆς γῆς!», στό κανάλι τῶν Ἐκδόσεων Ὑπακοή, YouTube:

https://www.youtube.com/watch?v=ldG5kn2TCm4&list=PL_FRnvjJDcQ8H5gGEAI2PqIGDpxkOzHII&index=11

2. <https://www.centerforhealthsecurity.org/event201/>

3. <https://www.centerforhealthsecurity.org/event201/scenario.html>

4. <https://youtu.be/AoLw-Q8X174>

5. Περισσότερα γιά τίς ΠΝΠ στήν προπτυχιακή ἐργασία τῆς Χατζηνικόλα Γιόλας, «Ἐκτακτη κανονιστική ἐξουσιοδότηση», Ἐθνικό καί Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, 2009-2010, <http://www.greeklaws.com/pubs/uploads/3117.pdf>

6. Χατζηνικόλα Γιόλα, ε.α., σ. 16.

7. Χατζηνικόλα Γιόλα, ε.α., σ. 37.

8. Ἄρθρο 120 παρ. 4 τοῦ Συντάγματος.